

ΤΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ ΣΤΟ ΠΑΛΙΟ ΛΙΤΟΧΩΡΟ

Ήθη, έθιμα και παραδόσεις

του Σωτηρίου Δ. Μασταγκά

(Οι εορτές αποτελούν αναπόσπαστο και σημαντικό μέρος της ζωής του Λιτοχώρου. Καθώς είναι άμεσα συνδεδεμένες με την ταυτότητά μας ως μέλη μια κοινωνίας, μιας κοινότητας και ενός έθνους, δίνουν τη δυνατότητα να γνωρίσουμε τα ήθη, τα έθιμα και τις παραδόσεις μας. Το σεργιάνι στο παρελθόν αποδεικνύει ότι οι εορτές για τους Λιτοχωρίτες είναι από τη φύση τους ένα συναισθηματικά φορτισμένο πεδίο που αγγίζει τα πιστεύω και τις αντιλήψεις για ευαίσθητα θέματα όπως η πατρίδα, η θρησκεία και η ταυτότητά μας, δηλαδή το ποιοι είμαστε και τι πιστεύουμε.

Ο εορτασμός και οι εκδηλώσεις των Φώτων στο Λιτόχωρο έλκουν την προέλευση τους από το Βυζάντιο και χαρακτηρίζονται για την ιδιαιτερότητα και μοναδικότητά τους. Οι παρακάτω περιγραφές είναι των ετών 1926 και 1927.)

ΑΠΟ ΤΟ ΛΙΤΟΧΩΡΟΝ

ΛΙΤΟΧΩΡΟΝ (Ιανουάριος καθυστερήσασα).- Παρά πάσαν καιρικήν εναντιότητα η τελετή της καταδύσεως του Τιμίου Σταυρού και παρ' ημίν εγένετο μετά πάσης μεγαλοπρεπείας και ζηλευτής τάξεως. Από όρθρου οι κώδωνες των εκκλησιών χαρμοσύνως ηχούντες ανήγγειλον την εκκίνησιν της πομπής διά τον συνήθη τόπον της καταδύσεως του Τιμίου Σταυρού, που είναι η γραφική Ολυμπία χαράδρα, η γνωστή υπό το όνομα «Μύλοι». Της τελετής προηγούντο τα λάβαρα των Εκκλησιών και των ναυτεργατικών σωματείων, προσδίδοντα αφάνταστον μεγαλοπρέπεια εις την όλην τελετήν και διεγείροντα το θρησκευτικόν αισθημα των φιλοθρήσκων και φιλακολούθων άλλως τε κατοίκων της ερατεινής ημών κωμοπόλεως. Η κατάδυσις του Τιμίου Σταυρού εν Λιτοχώρω αποτελεί καθ' έκαστον έτος μίαν των λαμπροτέρων θρησκευτικών ημών τελετών.

ΦΑΩΝ

(ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΝΕΑ 19-1-1926)

ΑΠΟ ΤΟ ΛΗΤΟΧΩΡΟΝ

Λητόχωρον 7.- Πανηγυρικώτατα εόρτασε η κωμόπολις μας την τελετήν των Φώτων και την

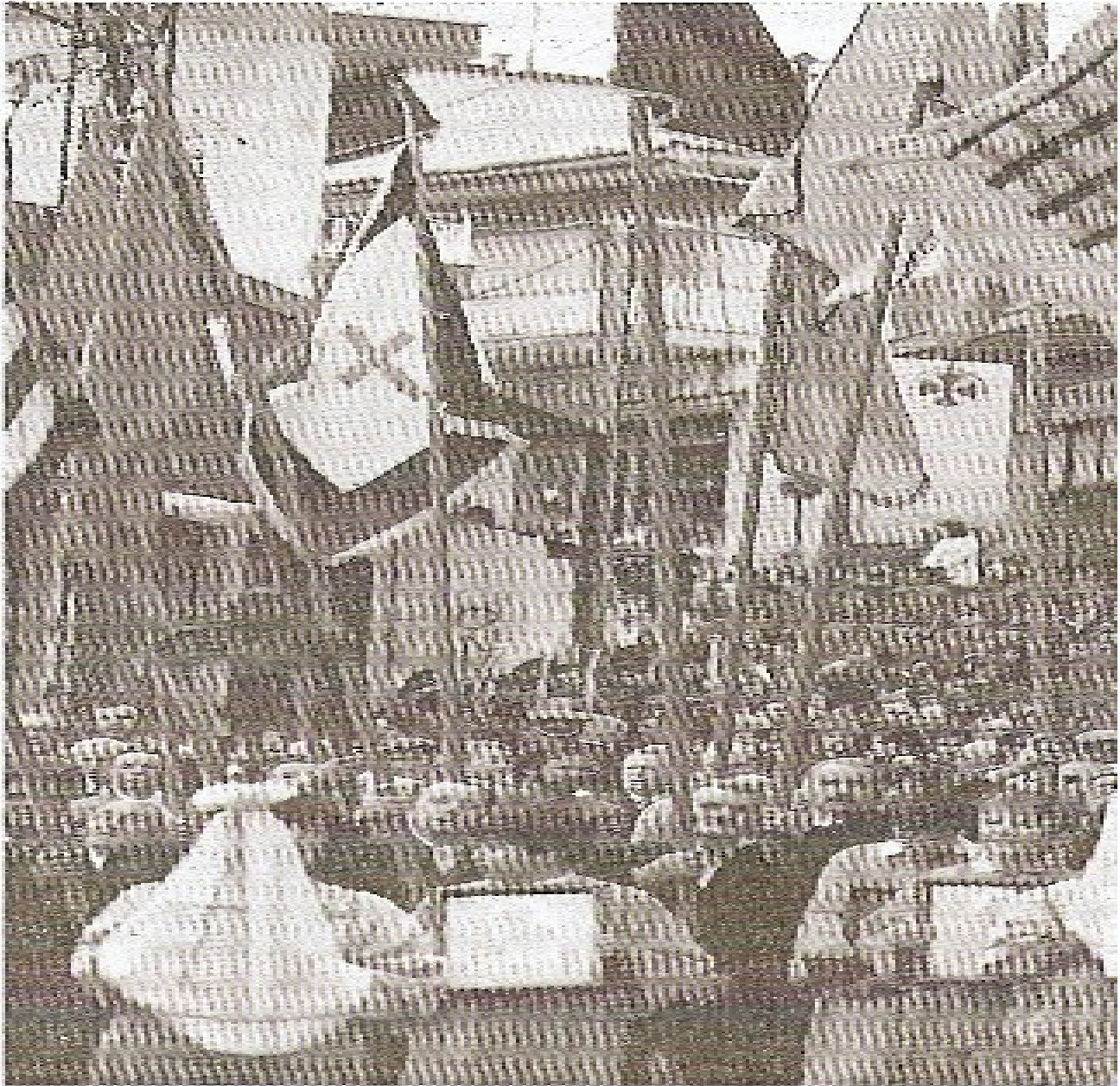
κατάδυσιν του Σταυρού. Μετά την θείαν λειτουργίαν οι ενορίται των εκκλησιών, συναντηθέντες εις την πλατείαν, έβαινον μετά των λαβάρων και των σημαιών των σωματείων και συλλόγων, εν μεγάλη πομπή στον Ενιπέα, όπου εις την αντίπεραν όχθην του ποταμού υπάρχει μεγάλη δεξαμενή, η οποία χρησιμεύει διά την κατάδυσιν του Σταυρού, πέριξ αυτής βαθμίδες και μικρόν περίπτερον πιο πέρα δια τους χορούς των ψαλτών και τους ιερείς.

Μεγαλειώδες θέαμα ηπλώνετο γύρω. Τα θεωρεία κατέλαβον οι μικροί, οι οποίοι σκαρφάλωσαν εις τα πέριξ δένδρα. Πέριξ της τάφρου ο κόσμος ιστάμενος εις τας βαθμίδας εφαινετο ωσάν να αποτελούσε μεγαλοπρεπή πυραμίδα, άνωθεν της οποίας υψούντο λάβαρα, από δε την άλλη πλευράν του ποταμού, την προς την κωμόπολιν, ίστατο κατά σειράς ο γυναικείος κόσμος που με τα ποικίλα και διάφορα χρώματα των φορεμάτων ομοίαζε σαν ουράνιον τόξον. Την κατάδυσιν του Σταυρού υπό του ιερέως εγνωστοποίησαν διάφοροι πυροβολισμοί των αστυνομικών οργάνων. Τον Σταυρόν ανέλκυσε ο δύτες Μιχαήλ Καρακίτσιος.

Η κατάδυσις του Σταυρού στα παλιά χρόνια εγένετο εις τον Ενιπέα, όπου η ανέλκυσις καθίστατο δύσκολος. Δια την τελετήν αυτήν πολύς κόσμος από τα περίχωρα επεσκέφθη το Λιτόχωρον.

ΡΟΥΣΤΙΚΟΥΣ

(ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΝΕΑ 9-1-1927)

Πομπή Θεοφανείων – Σιχνοφόροι